

EKONOMSKI FAKULTET – Podgorica

Analiza finansijskog položaja preduzeća

II dio

Analiza kratkoročne finansijake ravnoteže

Analiza likvidnosti na bazi koeficijenata

Razlikujemo:

- koeficijent opšte likvidnosti,
- koeficijent rigorozne likvidnosti
- koeficijent momentalne likvidnosti
- Koeficijent trenutne likvidnosti
- koeficijent buduće likvidnosti
- koeficijent optimalne likvidnosti i
- vrijeme razmaka između pritanja likvidnih sredstava i izmirenja obaveza

- koeficijent opšte likvidnosti,

$$KOL = \frac{OBRSR}{KO}$$

KOL – koeficijent opšte likvidnosti

OBRS- obrtna sredstva

KO – kratkoročne obaveze

Analiza kratkoročne finansijake ravnoteže

- **koeficijent rigorozne likvidnosti,**

$$KRL = \frac{OBRSR - Z}{KO}$$

KRL – koeficijent rigorozne likvidnosti

OBRSR- obrtna sredstva

Z - zalihe

KO – kratkoročne obaveze

Analiza kratkoročne finansijske ravnoteže

- **koeficijent momentalne likvidnosti,**

$$KML = \frac{N}{KO}$$

KML – koeficijent momentalne likvidnosti

N – novac i ekvivalenti novca

KO – kratkoročne obaveze

Analiza kratkoročne finansijske ravnoteže

- **koeficijent trenutne likvidnosti,**

$$KTL = \frac{N}{DO}$$

KTL – koeficijent trenutne likvidnosti

N – novac i ekvivalenti novca

DO – dospjele obaveze

Analiza kratkoročne finansijake ravnoteže

• koeficijent buduće likvidnosti

gdje je:

$$KBL = \frac{N + HOV + PK}{OK}$$

KBL – koeficijent buduće likvidnosti

N = gotovina u blagajni i na depozitnim računima po viđenju uvećana sa oročenim depozitima koji će biti oslobođeni u periodu za koji se meri likvidnost,

HOV = hartije od vrijednosti unovčljive na dan merenja likvidnosti i hartije od vrijednosti čiji je rok unovčenja u okviru perioda za koji se meri likvidnost,

PK = kratkoročna potraživanja čiji je rok naplate u okviru perioda za koji se mjeri likvidnost i

OK = kratkoročne obaveze dospjele za plaćanje na dan uzimanja podataka i obaveze koje dospjevaju za plaćanje u periodu za koji se mjeri likvidnost.

Analiza kratkoročne finansijake ravnoteže

- **koeficijent optimalne likvidnosti,**

$$KOL = \frac{100}{100 - \%rizikaunov\check{c}enja}$$

KOL – koeficijent optimalne likvidnosti

% rizika unovšenja HOV i naplate potraživanja

Koeficijent optimalne likvidnosti je mjera, standard koliki treba da bude koeficijent buduće likvidnosti.

Analiza kratkoročne finansijske ravnoteže

Primjer:

Pretpostavimo da za narednih trideset dana, računajući od dana bilansiranja, dospijeva:

- 2.500 € potraživanja od kupaca
- 1.300 € kratkoročnog HOV na naplatu
- 250 € kratkoročnih finansijskih plasmana
- početno stanje gotovine 950 €
- 4.000 € obaveza za naplatu

$$KBL = \frac{2500 + 1300 + 250 + 950}{4000} = \frac{5000}{4000} = 1,25$$

Analiza kratkoročne finansijske ravnoteže

Primjer:

Pretpostavimo da je:

- rizik unovčenja kratkoročnih plasmana 10 % $(2500 * 0,10) = 250$ €
- rizik unovčenja kratkoročnih HOV 10 % $(1300 * 0,10) = 130$ €
- rizik unovčenja kratkoročnih finansijskih plasmana 5 % $(250 * 0,05) = 12,5$
- Ukupno = 392,5

$$\%rizika = \frac{392,5}{5000} * 100 = 7,85\%$$

$$KOL = \frac{100}{100 - 7,85} = \frac{100}{92,15} = 1,085$$

Neto obrtni fond

Neto obrtni fond – dio kvalitetnih izvora finansiranja (trajni i dugoročni kapital) kojim su finansirana obrtna sredstva.

Neto obrtna sredstva – dio obrtnih sredstava finansiranih kvalitetnim izvorima.

NOF = KLIF - SI

NOS = OBRSR - KO

Neto obrtni fond

AKTIVA		PASIVA	
1. Stalna imovina	250.000	1. Kapital	300.000
		2. Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze	50.000
Neto obrtna sredstva = $300.000 - 200.000 = 100.000$		Neto obrtni fond = $300.000 + 50.000 - 250.000 = 100.000$	
2. Obrtna sredstva	300.000	3. Kratkoročne obaveze	200.000
AKTIVA (1+2)	550.000	PASIVA (1 + 2 + 3)	550.000

Neto obrtni fond

Sostveni obrtni fond – dio sopstvenog kapitala kojim su finansirana obrtna sredstva.

Sopstvena obrtna sredstva – dio obrtnih sredstava finansiranih sopstvenim izvorima.

$$\text{SOF} = \text{SK} - (\text{SI} - \text{DOPFSI})$$

SK – sopstveni kapital

SI – stalna imovina

DOPFSI – dio dugoročnih obaveza pribavljen za finansiranje stalne imovine

$$\begin{aligned}\text{SOF} &= \text{SK} - \text{SI} \\ \text{TOF} &= \text{NOF} - \text{SOF}\end{aligned}$$

Neto obrtni fond

Održavanje dugoročne finansijske ravnoteže je mnogo lakše ako se stalne zalihe finansiraju iz sopstvenog obrtnog fonda.

Tuđi obrtni fond se smanjuje po osnovu otplate glavnice dugoročnih obaveza, a pošto stalne zalihe ostaju nepromijenjene za održavanje nepromijenjene dugoročne finansijske ravnoteže nužno je supstituisati otplaćenu glavnicu dugoročnih obaveza povećanjem sopstvenog kapitala iz finansijskog rezultata.

Suprotno, ako se stalne zalihe finansiraju iz sopstvenog kapitala za održavanje nepromijenjene dugoročne finansijske ravnoteže nije nužna nikakva supstitucija, potrebno je samo voditi računa da se sopstveni obrtni fond ne smanji putem ulaganja u osnovna sredstva i dugoročne finansijske plasmane.

Neto obrtni fond

Informacije po kojim osnovama je povećan ili smanjen obrtni fond tekuće u odnosu na prethodnu godinu značajne su za vođenje finansijske politike.

Te informacije pružaju tokovi obrtnog fonda.

Tokovi obrtnog fonda se mogu utvrditi po **bruto** i po **neto principu**.

Neto obrtni fond

Pri utvrđivanju tokova obrtnog fonda po bruto principu uzima se bruto povećanje i smanjenje u toku godine: kapitala, dugoročnih rezervisanja, dugoročnih obaveza, stalne imovine (fiksnih sredstava i dugoročnih finansijskih plasmana).

Bruto povećanje i bruto smanjenje je, zapravo, promet u toku godine, bez početnog stanja, na knjigovodstvenim računima kapitala, dugoročnih rezervisanja, dugoročnih obaveza i stalne imovine.

Neto obrtni fond

Promet dugovne strane predstavlja bruto povećanje stalne i bruto smanjenje kvalitetnih izvora finansiranja, a **promet potražne strane** predstavlja bruto smanjenje stalne imovine i bruto povećanje kvalitetnih izvora finansiranja.

Bruto povećanje kvalitetnih izvora finansiranja i bruto smanjenje stalne imovine **predstavlja bruto povećanje obrtnog fonda.**

Bruto smanjenje kvalitetnih izvora i bruto povećanje stalne imovine **predstavlja bruto smanjenje obrtnog fonda.**

Obrtni fond na kraju prethodne godine, uvećan za bruto povećanja u toku godine i umanjen za bruto smanjenja u toku godine **daje obrtni fond na kraju tekuće godine, odnosno krajnji obrtni fond.**

Neto obrtni fond

Pri utvrđivanju tokova obrtnog fonda na neto principu uzima se neto povećanje i smanjenje: kapitala, dugoročnih rezervisanja, dugoročnih obaveza, fiksnih sredstava i dugoročnih finansijskih plasmana.

Neto povećanje odnosno smanjenje je, zapravo, razlika između dva stanja tekuće i prethodne godine kvalitetnih izvora i stalne imovine.

Pri tome, ako je razlika pozitivna predstavlja neto povećanje, a ako je negativna predstavlja neto smanjenje.

Neto povećanje kvalitetnih izvora i neto smanjenje stalne imovine predstavlja neto povećanje obrtnog fonda u toku godine.

Neto smanjenje kvalitetnih izvora i neto povećanje stalne imovine predstavlja neto smanjenje obrtnog fonda.

Početni obrtni fond plus neto povećanje u toku godine minus neto smanjenja u toku godine daje krajnji obrtni fond.

Analiza zaduženosti

Zaduženost akcionarskog društva ispituje se analizom pasive bilansa stanja, sa aspekta vlasništva nad izvorima finansiranja.

Finansijska struktura pasive – odnos sopstvenih i pozajmljenih izvora finansiranja.

Struktura kapitala – odnos sopstvenog kapitala i dugoročnih obaveza

Analiza zaduženosti

Solventnost preduzeća može se posmatrati kao njegova likvidnost na dugi rok i očitava se **sposobnošću društva da plati sve obaveze, bilo kada (ne o roku njihovog dospjeća), pa makar i iz stečajne ili likvidacione mase.**

Analiza zaduženosti

Pozajmljeni izvori preduzeća predstavljaju tuđe vlasništvo i rokovi raspoloživosti ovih izvora nijesu trajni. Po svom karakteru, tj raspoloživosti ovi izvori mogu biti:

- Dugoročno raspoloživi izvori. Ove izvore najčešće označavamo kao dugoročne dugove.**
- Kratkoročno raspoloživi izvori ili kratkoročne obaveze.**

Analiza zaduženosti

Finansijska struktura akcionarskog društva (odnos između sopstvenih i pozajmljenih izvora) najčešće se posmatra preko tri osnovna pokazatelja:

- samostalnosti**
- sigurnosti i**
- zaduženosti**

Analiza zaduženosti

- Pokazatelj samostalnosti = **sopstveni kapital** / ukupni izvori finansiranja
- Pokazatelj zaduženosti = **tuđi izvori** / ukupni izvori finansiranja
- Pokazatelj sigurnosti = **sopstveni kapital** / **tuđi izvori**

Analiza zaduženosti

Praksa je pokazala da strukturu pasive sa stanovišta vlasništva primarno opredjeljuje organski sastav sredstava i stopa inflacije, a sekundarno visina rentabilnosti i likvidnosti.

Analiza očuvavanja realne vrijednosti sopstvenog kapitala

- Indeks neto sopstvenog kapitala bez uvećanja sopstvenog kapitala po osnovu akumuliranog dobitka
- Indeks neto sopstvenog kapitala sa uvećanjem sopstvenog kapitala po osnovu akumuliranog dobitka
- Indeks cijena na malo

Analiza reprodukcione sposobnosti

1. Akumulirani neto dobitak
2. Amortizacija
3. Troškovi dugoročnog rezervisanja
4. Naplaćena glavnica dugoročnih plasmana
5. Efekti revalorizacije nadoknađeni iz ukupnog prihoda
6. **Bruto sredstva za reprodukciju (1 do 5)**
7. Otplaćena i dospjela glavnica dugoročnih obaveza
8. Otkupljene sopstvene akcije
9. **Neto sredstva za reprodukciju(6-7-8)**
10. Stopa bruto sredstava za reprodukciju
11. Stopa neto sredstava za reprodukciju